

Gemeente Amsterdam
Dienst Onderzoek en Statistiek

Zwerfvuil in de stad

Vergelijking tussen objectieve en subjectieve gegevens

Project 8262

In opdracht van Dienst Ruimtelijke Ordening

drs. Josca Boers

dr. Esther Jakobs

Oudezijds Voorburgwal 300

1012 GL Amsterdam

Telefoon 020 2510 416

j.boers@os.amsterdam.nl

e.jakobs@os.amsterdam.nl

Postbus 658

1000 AR Amsterdam

Fax 020 2510 444

www.os.amsterdam.nl

Amsterdam, december 2008

Inhoud

Inleiding	3
1 Inventarisatie subjectieve gegevens	5
1.1 Onderzoek in stadsdelen	5
1.2 Stadsbreed onderzoek	5
2 Resultaten	7
2.1 Objectieve schoonheidsmaat	7
2.2 Subjectieve schoonheidsmaten	8

Inleiding

Aanleiding

Eind 2002 spraken de stadsdelen van Amsterdam de wens uit om op uniforme wijze regelmatig te meten hoe schoon hun stadsdeel is. Tot die tijd deed elk stadsdeel dit op haar eigen manier. De Dienst Ruimtelijke Ordening (DRO) heeft daarom in samenwerking met bureau Cronenberg een meetmethode ontwikkeld. Deze methode, ook wel de Amsterdamse SNS-methode genoemd, houdt in dat stadsdelen op hetzelfde moment en op gelijke wijze het zwerfvuil tellen. Op deze manier kunnen de resultaten van de stadsdelen met elkaar worden vergeleken. Sinds eind 2005 voeren de stadsdelen de zwerfvuilmeting twee keer per jaar uit, één keer in het voorjaar en één keer in het najaar. De zwerfvuilmetingen worden uitgevoerd in woonwijken en alleen op verharding. Sinds april 2007 voert O+S de tellingen uit voor DRO uit en analyseert de resultaten.

Naast objectieve gegevens over hoe schoon de stadsdelen zijn, wordt er ook op verschillende manier gemeten hoe bewoners hierover denken. De gemeenteraad heeft in november 2007 besloten dat de resultaten van de zwerfvuilmetingen in combinatie met subjectieve gegevens over de schoonheid van de stadsdelen (oordelen van de bewoners) gepubliceerd moeten worden. Aan O+S is gevraagd een inventarisatie van de subjectieve gegevens te maken en de resultaten samen met de objectieve gegevens te publiceren.

Opzet

In deze rapportage zijn de objectieve en subjectieve resultaten over hoe schoon de stadsdelen zijn naast elkaar gezet en met elkaar vergeleken. De objectieve resultaten zijn halfjaarlijks beschikbaar en worden ook afzonderlijk gerapporteerd door O+S aan DRO. Voor de subjectieve gegevens is gebruik gemaakt van bestaande data uit onderzoeken van O+S: Wonen in Amsterdam en de Monitor Leefbaarheid en Veiligheid. Deze gegevens zijn niet halfjaarlijks beschikbaar. Wonen in Amsterdam wordt één keer in de twee jaar uitgevoerd, de Monitor Leefbaarheid en Veiligheid jaarlijks.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk wordt gerapporteerd hoe we zijn gekomen tot de keuzes voor de subjectieve gegevens. Vervolgens worden in hoofdstuk twee de objectieve en subjectieve gegevens met elkaar vergeleken.

1 Inventarisatie subjectieve gegevens

1.1 Onderzoek in stadsdelen

Inventarisatie van de subjectieve gegevens laat zien dat O+S voor vijf stadsdelen onderzoek uitvoert waarin direct of indirect gevraagd wordt naar hoe schoon de buurt is. In de stadsdeelmonitor Oud-West wordt onder andere een oordeel gevraagd over het schoonhouden van woonstraten, winkelstraten en pleinen. In de stadsdeelmonitor Slotervaart wordt een beoordeling gevraagd van de schoonheid van de buurt. Ook voor stadsdeel De Baarsjes voert O+S al een aantal jaren een stadsdeelmonitor uit, maar in dit onderzoek is geen schoonheidsmaat opgenomen. Daarnaast voert O+S voor de stadsdelen Oud-Zuid en Centrum onderzoek uit naar de kwaliteit van de openbare ruimte, waarin onder andere naar een oordeel over de schoonheid van de buurt wordt gevraagd. O+S beschikt ook over een online bewonerspanel in stadsdeel Oud-West, dit panel wordt met enige regelmaat gevraagd naar een oordeel over de schoonheid van de buurt in de vorm van een rapportcijfer.

De hiervoor beschreven onderzoeken die O+S in opdracht van verschillende stadsdelen uitvoert en waarin de schoonheid van de buurt wordt beoordeeld zijn niet geschikt als subjectieve maat van de schoonheid van de stadsdelen. Redenen hiervoor zijn dat de onderzoeken niet in alle stadsdelen, op verschillende momenten en met verschillende frequentie worden uitgevoerd. Ook komt de vraagstelling in de verschillende onderzoeken niet overeen.

1.2 Stadsbreed onderzoek

Een onderzoek waarin wel alle stadsdelen vertegenwoordigd zijn is de Monitor Leefbaarheid en Veiligheid (MLV). Jaarlijks worden hiervoor per buurtcombinatie 100 Amsterdammers ondervraagd, onder andere naar een oordeel over hoe schoon en heel hun buurt is. Zo wordt gevraagd in hoeverre in de buurt de wegen, paden en pleintjes goed onderhouden zijn en hetzelfde geldt voor de perken, plantsoenen en parken. Hierbij wordt dus niet rechtstreeks gevraagd hoe schoon Amsterdammers hun woonbuurt vinden. Een vraag die dat wel doet is de vraag naar hoe vaak rommel op straat in de buurt voorkomt (vaak, soms, (bijna) nooit). Alleen de antwoorden op deze vraag uit de MLV worden vergeleken met de resultaten van de halfjaarlijkse zwerfvuilmeting.

Ook in het onderzoek Wonen in Amsterdam worden vragen gesteld die bruikbaar zijn als subjectieve maat voor de schoonheid van de stad. De resultaten van dit onderzoek kunnen net als de resultaten van de Monitor Leefbaarheid en Veiligheid op stadsdeel- en buurtcombinatieniveau worden gerapporteerd. Het onderzoek wordt tweejaarlijks uitgevoerd en er werken tussen de 15.000 en 20.000 Amsterdammers aan mee. In Wonen in Amsterdam worden de volgende bruikbare vragen gesteld: "Hoe beoordeelt u het schoonhouden van de onderstaande zaken in uw buurt?" Vervolgens wordt een

Zwerfvuil in de stad

oordeel gevraagd over het schoonhouden van straten en stoepen, de groenvoorziening en speelvoorzieningen. Respondenten kunnen antwoord geven op een schaal van 1 tot 10. Daarnaast wordt in Wonen in Amsterdam gevraagd hoe vaak men overlast heeft van vervuiling (eveneens op een 10-puntsschaal). Alle vier de vragen worden gebruikt voor de vergelijking met de resultaten van de halfjaarlijkse zwerfvuilmeting. Wel moet worden opgemerkt dat de subjectieve en objectieve maten niet geheel te vergelijken zijn. Voor een optimale vergelijking zou gevraagd moeten worden naar hoe schoon men de buurt vindt en niet naar het schoonhouden. Met andere woorden er zou moeten worden gevraagd naar het resultaat en niet naar de inzet van de stadsdelen.

Tabel 1.1 Vragen uit Wonen in Amsterdam en de Monitor Leefbaarheid en Veiligheid waarmee de zwerfvuilmetingen worden vergeleken

Uit Wonen in Amsterdam

Hoe beoordeelt u het schoonhouden van de onderstaande zaken in uw buurt?

	ruim onvoldoende					ruim voldoende				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
straten en stoepen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
de groenvoorziening	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
speelvoorzieningen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kunt u met 1 t/m 10 aangeven in welke mate u overlast ondervindt van vervuiling. Een laag cijfer betekent dat u veel overlast ondervindt en een hoog cijfer dat u weinig overlast ondervindt.

Uit de Monitor Leefbaarheid en Veiligheid

Hoe vaak komt rommel op straat in uw buurt voor? (1 = vaak, 2 = soms, 3 = (bijna) nooit)

2 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de zwerfvuilmetingen over 2007 en 2008 vergeleken met vier vragen uit het onderzoek Wonen in Amsterdam van 2007 en één vraag uit de monitor Leefbaarheid en Veiligheid van 2007. Dit zijn de meest recente beschikbare gegevens.

2.1 Objectieve schoonheidsmaat

De Amsterdamse zwerfvuilmeting wordt twee keer per jaar uitgevoerd: één keer in het voorjaar en één keer in het najaar. Met deze monitor wordt gemeten hoe schoon de openbare ruimte van een stadsdeel is. In totaal worden halfjaarlijks ruim 3.000 locaties in Amsterdam bekeken van 100 m². Per locatie wordt het aantal stuks zwerfvuil geteld. Dit aantal wordt vervolgens omgezet in een rapportcijfer van 2, 4, 6, 8 of 10 (van 'zeer vuil' naar 'zeer schoon'). Omdat de subjectieve gegevens beschikbaar zijn over een heel jaar, wordt in dit rapport van zowel de twee tellingen van 2007 als de twee tellingen van 2008 het gemiddelde genomen.

Tabel 2.1 Resultaten zwerfvuilmeting door de tijd heen

stadsdeel	april '07	oktober '07	gem. 2007	april '08	oktober '08	gem. 2008
Zuideramstel	7,6	7,8	7,7	8,6	8,5	8,6
Oud-West	9,1	7,8	8,5	8,4	8,4	8,4
Amsterdam-Noord	6,7	7,5	7,1	7,5	8,4	8,0
Zuidoost	6,6	8,3	7,5	7,5	8,1	7,8
Oost/Watergraafsmeer	6,7	7,3	7	8,1	8	8,1
Westerpark	8,4	7,2	7,8	7,7	7,8	7,8
Oud-Zuid	4,4	6,6	5,5	7,2	7,6	7,4
De Baarsjes	4,5	6,5	5,5	8,2	7,5	7,9
Zeeburg	6,1	7	6,6	7,2	7,5	7,4
Slotervaart	7,6	6,5	7,1	8,1	7,4	7,8
Osdorp	6,6	7,6	7,1	7,7	7,3	7,5
Bos en Lommer	7,1	7,3	7,2	7,5	7,2	7,4
Centrum	7	niet	7	7,2	7,2	7,2
Geuzenveld-Slotermeer	6,3	7,5	6,9	7,8	7	7,4
gemiddelde van alle stadsdelen	6,7	7,3	7,0	7,8	7,7	7,8

2.2 Subjectieve schoonheidsmaten

In de vragenlijstonderzoeken WiA en MLV wordt bewoners gevraagd naar hun oordeel over veel verschillende aspecten. Hiervan zijn de vragen uitgelicht die gerelateerd zijn aan de schoonheid van de buurt.

In tabel 2.2 staan de resultaten van de vijf vragen naast de resultaten van de zwerfvuilmetingen 2007 en 2008 (gemiddeld). Berekeningen laten zien dat er geen sterke verbanden zijn tussen de objectieve schoonheidsmaten en de subjectieve schoonheidsmaten. Dat wil zeggen dat het stadsdeel dat een hoog cijfer krijgt bij de zwerfvuilmeting niet per se positief naar voren komt bij de subjectieve maten.

Het gemiddelde resultaat over 2007 van de zwerfvuilmeting vertoont de grootste samenhang met het schoonhouden van groenvoorzieningen (.48). Het gemiddelde resultaat van de zwerfvuilmetingen in 2008 laat de grootste samenhang zien met het schoonhouden van speelvoorzieningen (.56). Dit is opvallend omdat de objectieve schoonheidsmaat betrekking heeft op zwerfvuil op stoepen, straten, parkeerhavens en fietspaden. Het meet dus niet de schoonheid van groen- en speelvoorzieningen. Opvallend is dan ook dat het verband tussen de objectieve schoonheidsmaten en het oordeel van schoonhouden van groen- en speelvoorzieningen sterker is dan het verband tussen de objectieve maat en het schoonhouden van straten en stoepen en de rommel op straat.

Een verklaring hiervoor kan zitten in het werken met de stadsdeelgemiddelden. Hierdoor worden verschillen binnen een stadsdeel tussen buurten niet meegenomen. Cijfers op wijkniveau laten mogelijk een sterker verband zien. Dit geldt in ieder geval voor Amsterdam-Noord. O+S heeft in opdracht van Amsterdam-Noord dezelfde analyses uitgevoerd maar dan op wijkniveau. Hieruit blijkt dat de zwerfvuilmeting het sterkst samenhangt met het oordeel van bewoners in buurten over de rommel op straat. Omdat de buurten die worden gehanteerd bij de zwerfvuilmeting afwijken van de buurtcombinaties is het niet zondermeer mogelijk om deze analyses uit te voeren voor alle stadsdelen.

Zwerfvuil in de stad

Tabel 2.2 Zwerfvuilmetingen in 2007 en 2008 (gemiddeld) en de subjectieve schoonheidsmaten

stadsdeel	schaal 1 t/m 10							schaal 1 t/m 3
	zwerfvuil meting 2007	zwerfvuil meting 2008	schoon- houden straten en stoepen	schoon- houden groen voorzien ing	schoon- houden speel voor zien ingen	overlast vervuil ing	rommel op straat	
Centrum	7,0	7,2	6,9	6,3	6,2	6,2	1,8	
Westerpark	7,8	7,8	6,4	6,4	6,3	6,1	1,7	
Oud-West	8,5	8,4	6,4	6,3	6,3	5,9	1,7	
Zeeburg	6,6	7,4	6,1	6,1	6,0	5,9	1,8	
Bos en Lommer	7,2	7,4	5,9	5,9	5,8	5,3	1,6	
De Baarsjes	5,5	7,9	5,9	6,0	6,0	5,5	1,6	
Amsterdam-Noord	7,1	8,0	5,9	6,1	5,8	5,9	1,7	
Geuzenveld-Slotermeer	6,9	7,4	5,8	6,3	5,9	5,6	1,7	
Osdorp	7,1	7,5	6,4	6,5	6,0	6,1	1,8	
Slotervaart	7,1	7,8	6,0	6,4	6,1	6,0	1,6	
Zuidoost	7,5	7,8	6,2	6,5	6,0	5,8	1,8	
Oost/Watergraafsmeer	7,0	8,1	6,0	6,2	6,0	5,8	1,7	
Oud-Zuid	5,5	7,4	6,0	6,2	6,1	5,8	1,7	
Zuideramstel	7,7	8,6	6,6	6,8	6,7	6,5	2,0	
gemiddelde stadsdelen	7,0	7,8	6,2	6,3	6,1	5,9	1,7	

Figuur 2.3 Visuele weergave van oplopende rapportcijfers van de objectieve meting en de resultaten van de subjectieve maten

